

MÀN 4: ĐĂM SAN CHẶT CÂY THẦN

Ánh sáng nền: Màu Tím

Cảnh 1: Đồng ca, Nghệ nhân kể Khan, Đăm San, Y Sun

- **Nghệ nhân Ê Đê kể một đoạn Khan tương ứng (2 phút)**
- **Đồng ca:**

*Ơ Đăm San, tù trưởng hùng mạnh nhất
Hiên nhà chàng dài như tiếng chiêng ngân
Người của chàng đông như đàn kiến, đàn mối
Tớ trai ngực sát ngực, tớ gái vú sát vú
Chiêng đồng treo như lá cây rừng
Đàn voi đông như bát úp
Nương rẫy của chàng dặng hết mọi triền non
Nhưng chưa đủ cho chàng người khát vọng*

- **Đăm San:**

*Ơ lũ làng! Ơ Y Sun, Y Săh, Y Blim, Y Blô
Đất của ta đã chặt, người của ta đã đông
Hãy theo ta đi phá rừng, mở rẫy*

- **Y Sun:**

*Ta đã đi hết chín mươi tám đêm, chín mươi chín ngày
Đến đây là Rừng Thiêng
Nơi ngự trị cây Tônglông linh hồn H'Nhí
Cây này cao đến tận Trời
Rễ nó mọc xuống tận âm ty
Lá nó dài bằng con chim bay mỗi cánh
Cây chué nuê linh hồn mẫu hệ
Muôn đời không ai dám đụng vào*

- **Đăm San:**

Vậy thì ta chặt nó!

*Ta là tù trưởng Đăm San hùng mạnh
Ta là trang nam nhi không lùi bước trước thế lực nào
Oai linh ta vang đến tận Thần Núi phía Đông, phía Tây
Oai linh ta sẽ vang xuống tận cõi Âm sâu thẳm.
Vậy thì ta đón cây Thần!
Cho đất đai ta mở rộng mênh mông
Người hay Thần đều không cản được.
Đón cây Thần ta đón cây Thần!
Ai rìu mẻ thì đi mài rìu
Ai dao mẻ thì đi mài dao!*

Cảnh 2: H'Nhí

- H'Nhí:

*Oi Đăm San!
Chàng đi đâu đã một năm rồi
Chàng đã lạc trong rừng sâu núi thẳm
Chúng em đi tìm chàng như bị gió đưa đi
Voi ơi voi ơi đưa ta đến nơi chông ta nhé
Ta thương nhớ chàng
Ta đi tìm chàng chín núi mười sông*

Cảnh 3: Đồng ca, H'Nhí, Đăm San, Y Sun

- H'Nhí:

*Oi Đăm San
Sao anh lại đón cây này
Cây Thần đã phù hộ ông bà tổ tiên
Qua bao đời hùng mạnh và giàu có
Sao anh lại đón cây này
Cây đổ xuống thì chúng em cũng chết*

- Y Sun, H'Nhí (song ca):

*Cây này cao đến tận Trời
Rễ nó mọc xuống tận âm ty
Lá nó dài bằng con chim bay mỗi cánh*

*Cây chũe nuê linh hồn mẫu hệ
Muôn đời không ai dám đụng vào*

- **Đăm San:**

*Ơ các con!
Hãy moi đất lên như lợn moi!
Cứ chặt thật mạnh như dê bạng
Dồn sức cùng chặt như cơn bão lớn
Nhát rùi chói sáng như chớp đêm giông*

- **Đồng ca:**

*Ơ Cây nghiêng rồi
Cây muốn gãy*

- **Đăm San:**

*Hãy khoét sâu phía cây gãy
Đào như lợn lòi đào đất
Bỏ thật mạnh vào gốc
Bỏ như dê bạng nhau
Cho rùi toé lửa*

(Cây đổ)

- **Đăm San:**

*Ơi H'Nhí!
Chạy mau đi! Cây đổ rồi kìa!*

(H'Nhí bỏ chạy)

- **Đồng ca:**

*H'Nhí chạy vòng quanh
Cây quay tít trên đầu
Nàng chạy phía Tây
Cây nghiêng qua phía Tây
Nàng chạy phía Đông*

*Cây nghiêng qua phía Đông
Nàng chạy bốn phương tám hướng
Cây nghiêng theo tám hướng bốn phương
Nàng chạy theo đường về buôn
Cây cũng nghiêng theo, cây sập xuống
Con bão tung xác nàng xuống suối
Hồn bay đi trong rừng mênh mông.*

- **Đăm San (chạy theo về, vớt xác H'Nhí):**

*Ơi H'Nhí
Ta đã hại chết em rồi
Đã chết thật rồi, người nấu cơm ta ăn
Người dệt khố áo cho ta mặc.
Chết như lúa ngập nước, như cỏ nắng khô
Linh hồn đã lạc mất rồi!
Hỡi các con!
Chớ vội làm hòm
Hãy khoan tạc tượng
Để ta đi kể khổ với Thần Nước
Ta đi khóc với Thần Đất
Ta lên Trời đòi lại vợ ta!*

Cảnh 4: Đăm San, Trời

- **Đăm San (túm tóc Trời)**

Tôi chặt ngay cái đầu Trời đây!

- **Trời:**

Sao ngươi đòi chặt đầu ta?

- **Đăm San:**

*Vì tôi gọi mãi Trời không nghe
Tôi đã lễ bao nhiêu rượu, heo, trâu mà Trời không mở cửa
Hãy nhìn Đăm San đây
Nước mắt rùng rùng ướt cả sàn nhà*

*Nước mắt rơi đầy ướt cả đĩa cơm
Trời ơi! Vợ tôi đã chết rồi!
Chính Trời đã buộc cương vào miệng ngựa
Đã buộc dây vào mũi trâu
Buộc trai với gái!
Giờ đây ai sẽ nấu cơm, dệt khố áo cho tôi?*

- **Trời:**

*Để ông cho thuốc đem về
Chữa cho vợ của con sống lại
Thuốc luyện ba năm mới được
Đem về cho uống ba buổi sáng liền
Dây củ nén con hãy nhai phun vào lỗ mũi
Dây củ gừng con hãy nhai phun vào lỗ tai.
Và Đăm San ơi, con hãy nhớ từ nay tuân phục
Con là lá đa, quyến luyến với cây đa.*

Cảnh 5: Đăm San, H'Nhí, Dàn Múa

- **Đăm San:**

*Ơi em!
Sao cứ ngủ hoài
Sao mắt đã vội quên
Không nhớ trời đã sáng
Không biết trời đã trưa.
Tiếc thay người Thần linh cho tôi
Để tôi thành người tù trưởng giàu mạnh
Tôi là lá đa, tôi quyến luyến cây đa.*

*Ơi em!
Đây thuốc Trời em hãy uống
Ta thổi thuốc thiêng vào tai em
Ta thổi thuốc thiêng vào mũi em.
Sao em không trở dậy?*

- **H'Nhí (tĩnh dậy ngơ ngác):**

*Oi anh! Sao anh cứ khóc về em mãi thế kia?
Ồ em đã lo ngủ mãi
Em cứ lo nằm mãi
Có bao nhiêu hoa đẹp nở quanh buôn mà em không hay!*

- Dăm San:

*Ơ các con! Nàng H'Bhí đã sống lại rồi!
Ai giữ trâu đi bắt trâu về!
Ai giữ bò đi bắt bò về
Cúng cho thần hồn ông bà cha mẹ chú bác hai họ đã qua đời
Cúng cho Thần Đất, Thần Núi, Thần Sông, cúng Trời
Cúng cho H'Nhí đã sống lại rồi
Hãy đánh chiêng cho tiếng vàng tiếng bạc ngân xa
Hãy nổi trống cho tiếng kêu át cả sấm rền
Mừng H'Nhí sống lại!*

- Dăm San, H'Nhí (song ca):

*Từ nay tình thương ta như ong với nhụy hoa
Như Mặt Trời với Mặt Trăng
Như rừng với suối
Như đất với cây
Như cung với tên
Không thể nào chia tách.
Từ nay buôn làng ta càng giàu mạnh
Hiên nhà ta dài như tiếng chiêng ngân
Người của ta đông như đàn kiến, đàn mối
Tớ trai ngực sát ngực, tớ gái vú sát vú
Chiêng đồng treo như lá cây rừng
Đàn voi đông như bát úp
Nương rẫy của ta dăng hết mọi triền non*

**Dàn múa thể hiện Lễ ăn mừng H'Nhí sống lại trên SK rồi xuống đất,
biến thành đám rước quần chúng kéo sang SK số 5**

